

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is ezimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE.

A „Szilágy-Somlyó“ az 1888. évvel hatodik évfolyamába lép.

Öt éves mult zárul be ez évvel lapunk mögött, a mely elég idő arra, hogy önértettel hivatkozassunk rá; elég idő arra, hogy lapunk életképességét, fennállásának szükségességét s az általunk követett irány czélszerűségét beigazolván lássuk.

Igyekeztünk olyan lapot adni olvasóink kezébe, mely hű tükre legyen mindazon törekvéseknek és eszméknek, melyek megyénk és városunk boldogulását elősegítik; igyekeztünk azon eszméknek melegágyat kölcsönözni lapunk hasábjain s nem késtünk se helyeslésünket, se rosszításunkat férfias őszinteséggel megmondani.

Vezérezkikeinkkel teljesen a megye közügyeit kívántuk szolgálni s ha frappans eredményeket és czélokat nem is értünk el velük; de szerénységgel nélkül mondhatjuk, hogy azon hangulatkeltésben, mely a közügyek iránti éberséget van hivatva ébren tartani megyei lapársaink közt nekünk is volt némi érdemünk.

Tárcza és Csarnok rovataink egészséges, élvezhető olvasmányoknak voltak megnyitva és határozottan állíthatjuk, hogy azok bármely hasonló lappal kiállják a versenyt változatosság, élénkség és irodalmi színvonal tekintetében.

Egyéb rovataink jövőre is a már megszokott irányban, úgy a mint azt már közönségünk megszerette, — fogja szolgálni megyénk és városunk közügyeit.

A jövő évnegyedet Bogdanovics György

TÁRCZA.

A rezervista szerelme.

— Elbeszélés. —

Irta: Bihari Kálmán.

(Folyt. és vége.)

16

Mikor Nagy-Váradra megérkeztek, a fél város fogadta őket az indóházánál. A mi csak enni és innivaló jőféle van, azzal hosszú sor asztalok voltak végig rakva; szép uri hölgyek hordtak ételt, italt, drága szivarokat a kopott, fáradt, beteg vitézek közt. A kinek senkje nem volt is jelen, arról is bőven gondoskodott a jószívű közönség. Nem is evett a szegény oláh baka annyi jót soha életében; Ferke cigány is megrakta vagy két hétre való szalonnával meg virslivel a próczáklját, hogy az az egész családnak elég lesz otthon. Meg is ártott bizony a sok jó italféle egynehány fiúnak, de hát nem veszik azt most olyan szigorúan; maga a generális ur is mosolyog fölötte, mikor tisztelegtetni akarnak előtte, de sehogysem akar a legénység glédába állani. Hagyják őket nyugodtan mulatni, rájuk fér szegényekre.

Nem is igen lehet parádéra kiállítani ezt a patot. Sovány, sápadt mindegyik, mintha a sírjöttek volna elő; a ruhájuk pedig le van szalozva. Az a fiatal professzor a legnyalkábbak ül való. A köpenyegének csak fele van meg; a sarkájáról leszakadt a simléder, a nadrágján nincsen zsinór, a lábbelijének csak szára van, arról

jeles író társunk „Egy férj viszontagságai“ című vig beszélyével kezdjük meg s még ezenkívül egy egész sereg érdekes közlemény vár közlésre.

Reméljük, hogy midőn ezennel az új 1888-ik évre az előfizetést lapunk részéről megnyitjuk, közönségünk pártolása mint eddig, úgy ezennel is velünk marad.

A „Szilágy-Somlyó“ szerkesztősége.

A szilágysági helyi érdekű vasut. *)

Mily örömdetes lendületet nyert a vállalkozási szellem, karöltve a helyi érdekeltségek körében megindult áldozatkész mozgalommal, mutatja az 1880. évi xxxi. t. cz. módosításáról és kiegészítésről szóló törvényjavaslata a közlekedési miniszternek.

E törvényjavaslat indokolásában, mint örömdetes jelenség, méltán van fölemelve, hogy az 1883. évi június hó 1-től, 1887. szeptember 17-ig, kerekszám 2200 klm. hosszú helyi érdekű vasúthálózatra adatott ki az építési és üzleti engedély — és hogy a vállalkozási szellem s az érdekeltségek áldozatkészége, nem szorítkozott csupán arra, hogy a helyi közlekedésre szánt vonalakat létesítse, hanem előszeretettel karölt fel oly vonalakat is, melyek az országos vasúthálózat hízagáinak betöltésére hivatva vannak.

Egy ilyen vonal a szilágysági vasut is, mely úgy lön tervezve és vezetve, hogy a katonai szempontból is felettebb fontos összeköttetés Deéssel, közel jövőben lehetővé tétessék.

Hasztalan dolog volna eltitkolni magunk előtt, hogy a számbavehető erők e kombinációja az illetők — és a közlekedési ügyek vezetője részéről, teljesen megfelel ama gyakorlati gondolkodásmódnak és szellemnek, mely gróf Széchenyi István „Magyar Közlekedési úryek“ című művében, e szavakban találja kifejezését: „hazánk állása, a csekély erő, melylyel

*) E bennünket annyira érdeklő, nagy tanulmányt nyújtó szakavatottsággal írt cikket a „Nemzet“ december 20-iki számából vettük át. Szerk.

legalább meglehet ismerni, hogy ez a bőrfosztlány valaha bakancs volt.

A többi is mind ilyenformán néz ki, több vagy kevesebb különbséggel. De mindegy az, csakhogy itthon vannak.

András és Lajos másnap szekeren érkeztek Várfalvára. Amazt édes apja, ezt az öreg tiszteletes fogadta. Az otthon történt események nagy hatással voltak ifjainkra; csak az öreg lelkész által adott felvilágosítás nyugtathatja meg némileg őket.

Az első nap pihenésen, beszélgetésben telt el. Másik reggel Faragó uram kocsija a gazdával és Andrassal a paplak elé állott. A tiszteletes urat utra késsen találta és vele Lajost is. Faragó uram szívesen üdvözlé az ifjút. Mióta leányáról jó hírt remélt hallani, megjött a jókedve, Lajos tisztelettel fogadta üdvözlését.

Rövid beszélgetés után mindnyájan kocsira ültek. A jó öreg lelkész arcán öröm sugárzott, midőn arra gondolt, hogy kevés idő múlva mily boldognak fogja magát érezni néhány ember, s áldotta a gondviselést, a miért őt rendelte ennek eszközülésére.

Nemsokára megérkeztek a szomszéd faluba, barátságos, csinos külsejű ház előtt állottak meg. A ház urnője, Debreczeni ur nővére, az odaváló lelkész özvegye, már várta őket, s szíves hívással vezeté szobájába.

A jelen voltak miután helyet foglaltak, nyugtalanul tekintének egymásra, várván idejöveteleik magyarázatát.

Tiszteletes Debreczeni Péter uram felállott és ünnepélyes hangon szólt:

— Régi jó barátom, Faragó uram! Az Isten, hogy megpróbálgjon bennünket, az ő kegyelméből,

rendelkezhetünk, a viszonyok sebes fejlődése s állapotaink nyomasztó volta, mulhatlannal megkívánják, hogy az erőből, melyet az ország közlekedési eszközeinek kiállítására fordíthat, semmi ne vesztegettessek el. Ez pedig másként nem lehet mintha a közlekedési ügy, minden ágaiában, központ osított felügyelet alá adatik.

A szilágysági vasutnál is, az az erő, amelyen kiállítva lettek, meg van osztva az állam, a törvényhatóság, a községek, és a vállalkozó hozzájárulása között — s az utóbbinak, külön még érdemül kell tudni, hogy a pálya, dacára a természeti nehézségeknek, egy év alatt nem csekély erőfeszítés és jelentékeny költségek mellett — elkészült.

A sziv-alakra konfigurált Szilágymegye, — épp mint az emberi sziv, egy választófal által két kamrára — a Kraszna folyó által, majdnem két egyenlő részre van osztva.

Mind az átviteli (transennalis), mind a helybeli forgalomnak főfeltétele a vidék termő képessége s a kijelölt végpontoknak ehhez képesti megválasztása lévén, a vonalnak már ennél fogva is a Tasnád, Zilah, Szilágy-Somlyó képezte háromszögben, a Krasznavölgyben kell vala vezetetnie.

Tasnád a legnagyobb község az érmelléki síkság szélén, merre a pálya beágazása irányul, Zilah és Szilágy-Somlyó rendezett tanácsu városok után, a legnépesebb nagyközség a megye egész területén. Sok és jó gabonát termeszt, bakator borai híresek. Vidékének földje a legtermékenyebb a megyében, mely erdőkben, legelőkben és szőlőhegyekben bővelkedik s kitűnő dohányt, és gyümölcsöt nagy mennyiségben termel.

Zilah a megye székhelye. Lakosainak száma, haladja a hateret. Ipara és kereskedése eddig nem igen fejlődött, éppen mivel vasutja nem volt s a távolabb vidékek kereskedői inkább oly helyeket kerestek fel, hová könnyebben és olcsóbban eljuthattak. Határa a megyében levő községek közt legnagyobb. Nagy mennyiségű bort és gyümölcsöt termeszt. Erdőkben is bővelkedik. Vidéke pedig, kivált az Egregy vize völgyében, termékeny, a gabona-neműek, szőlő, gyümölcs s mindenféle kerti veteményekben gazdag. Állattenyésztése figyelemreméltó.

Szilágy-Somlyó igen csinos város. Lakosainak száma, — kik túlnyomólag magyarok — haladja a négyezret. Jól berendezett kereskedése, gőzmalma és

bánatot és szenvedést is bocsáthat rájuk. Bánat és szenvedés kereste föl a kigyelmed hajlékát is. Szeretett leánya eltűnt, senki sem tudta megmondani, hogy hova ment. Gondolja meg kigyelmed, vajjon nem vándorolhatja-e önmagát is, ha leányán valami szerencsétlenség történt?

— Elismerem, tiszteletes uram, hogy én hibás vagyok. Erőszakolni akartam olyan léésre, a mi szíve ellenére volt. Mi öregek gyakran nem tudjuk megérteni a fiatalság gondolkodását. Hibáztam; kemény szívű voltam hozzá, elűzéssel fenyegettem, ha nem engedelmeskedik. Oh vajha még jóvá tehetném...

— Lássá Faragó uram, jól van az rendelve, hogy a szüle rendelkezék gyermekének sorsa felett de a szülének nem szabad gyermekét akarat nélkül való bábnak tekinteni; abból származik a sok boldogtalan házasság, azért lesz rommá annyi sok élet. Mondja meg, Faragó uram, milyen sorsa lett volna leányának, ha elvette volna az az ember, a kihez kényszerítették?

— Ne beszéljünk arról, kedves tiszteletes ur. Rossz ember volt, megszegyeníté becsületes nevét. De hát az én leányom? hol van ő?

— Nézze ezt a becsületes fiatal embert, Faragó uram, — folytatá a lelkész kezeit Lajos vállára téve, — ismeri jól. Nem gazdag, nem ur, de szorgalmas és becsületes. Ez a kettő a legnagyobb kincs a világon. Én most ennek a legénynek a számára megkérem a kigyelmed Juliska leányát.

András és apja bámulva tekintének a tiszteletesre.

Ez akkor kinyitá a benyíló szoba ajtaját, s állott Juliska, a betegségtől még most is halván

szeszgyára van. Vásárai népesek, de messzibb tájak kereskedői ide is csak ritkán látogattak el szintén a vasut nemléte miatt. Vidéke: a Rézhegység táján tulnyomólag erdőség, de egyéb részein termékeny, jó gabonát, sok bort és gyümölcsöt terem. Baromtenyésztése jelentékeny.

Ez adatok (Szilágymegye földrajza. Szilágymegye által jutalmazott pályamű. Irta Borbély Sámuel állami képezdei tanár. 1883.) annak igazolására vannak felhozva, hogy a vaspálya fontossága Szilágymegyére nézve éppen abban áll, hogy e kiváló helyeinek és azok termékeny vidékeinek érdekeit különösen előmozdítsa. Mihelyt ezt a szabályt meg kell vala tartani — pedig szem előtt tartandó vala akkor is, ha szinte ezáltal némely helyek látszólag szenvednének — a vonal csak is a Kraszna-völgyben s csakis egy fő- és egy szárnyvonal elágazással vezettethetett.

A Kraszna folyó medrének azonban csekély esése levén, gyakran kiárad s nagy károkat okoz. Ez és a Zilah-patak kiöntéseiből — melyek, kivált május hó második felében, a vasuti töltésekre igen pusztító befolyással voltak, — támadtak a fentebb említett építési nehézségek.

Mindamellett, hogy ily eshetőség megelőzésére előre gondoltak, minden eleve történt folyam- és patak-szabályozások, hidak, átereszek stb. elégtelneknek bizonyulának, és új hidakat, lefolyási út nyílásokat, ugyisintén még több költséges folyamszabályozásokat, part-biztosításokat kelle végezni.

Kiváltképen áll ez a Szilágymegyei Somlyó-vezető szárnyvonal pályarészről és pedig már Somlyó-Csehitől (a Magura tövében, kis oláh falu, szőlőhegyen széjjel szórva.) a Magura a legmagasb csúcsok egyike, melyen két igen mély és csodálatos tó van, melynek vize felül meleg, alul igen hideg s Pokoltónak nevezetik. Egy latin vers is van róla:

Sic ubi cum calidis depugnant frigida; pugnant
Hic; spes pacis abest, pugna perennis erit.

Hideg a meleggel itten viaskodnak
S remény sincs, valaha hogy megbarátkoznak.

Fényes Elek. Magyarország geographiai leírása. 1839. (A másik a zenderi tó, melynek helyén valaha tó volt, de elszűrt) kezdve a honnantul fogva a vonalat, utólag tervezett és létesített művekkel nagy darabon a pályaszín emelésével, új hidakkal, a Kraszna folyónak további jelentékeny szabályozásával, folyamátmetészekkel, kőgátakkal, kőburkolattal, ültetvényekkel, stb. kelle megvédeni.

A pálya iránya szabta meg a beágazási pontot is, mely e szerint sem a csúcsai, sem a bányai-hunyadi vasuti állomás nem lehetett, pedig Szilágymegyéhez ezek is közel esnek.

A szilágysági vaspálya a Magyar-Észak-Keleti vasut Nagy-Károly állomásába ágazik be, mely állomás ez alkalommal kibővítettett.

A vonal félkörben megkerüli a várost, áthalad a „Medgyesi csárda“ felé vezető szathmári országuton s a „Szent Háromság“ kápolnánál átszeli a tasnádi országot, hogy Mező-Terem, (mely még Szathmármegyéhez tartozik), Ér-Hatvan, Tasnád-Szántó helységeket egyenes, vagy egy kissé hajlott irányban elérje.

Tasnád városnál, melynek — a menyire csak lehetett — egészen közelében van a vonal vezetve, éleesebb hajlásban átszeli a nagykaroly-zilahi országutat s a tasnád-szopori dombláncztól oldalvást fordul, hogy Tasnád, Tasnád-Szarvad (határa nagy, és termékeny), Csög és Újnémeti alatt a széles völgyben maradjon s Ákosnál közvetlen közelébe jusson a Kraszna folyónak, melyen a vonal több helyen áthalad s folyását egész Szilágymegyéig el nem hagyja.

Alsó-Szopor községnél a vonal szorosan közelébe megy a Kraszna folyónak, s minthogy e helység a folyampatra dülő domb lankássan fekszik, a pálya építése is nagyobb nehézségekkel volt itt egybekötve.

Faragó uram odarohant, karjai közé szorítá a leányt, összecsókolva számtalanszor.

— Édes jó apám...

— Kedves egyetlen leányom...

Egyebet nem tudtak szólni a boldogságtól.

Andrára alig jutott sor az ölelésben.

Mikor vége lett kissé a nagy fölindulásnak a tiszteletes ur ismét megszólalt:

— Hát az én kérésem, Faragó uram, válasz nélkül marad?

Faragó uram az öröm lelkesültségében egy nagyot gondolt. Megfogta a Juliska kezét és odavezette Lajoshoz.

— Öleljétek meg egymást, édes gyermekeim. Felejtsetek el, a mit én vétettem ellenetek. Legyetek egymáséi.

A fiatalok boldogan, az örömtől némán ölelték meg egymást. Az ilyen perczek boldogságára nincsen szó, azt csak érezni lehet.

A két öreg szívélyesen szorította meg egymás kezét.

— Legyetek mindig ilyen boldogok, — szolt a lelkész. — Szeressétek egymást. Legyetek jók és munkások. Megérdemlitek egymást, mert megőriztetek hűségteket megpróbáltatások között. Így legyen ez mindig. Áldjon meg az isten benneteket!.....

Egy hónap mulva lakodalmat ültek Lajos és Juliska. És azóta nincsen boldogabb család Várfalván, mint a Faragó uram házanépe.

Alsó-Szoporól fogva a vonal folyvást a Kraszna mellett marad s csak Derzsidánál tér át a völgy másik oldalára

Sarmaság állomásnál — mintegy 65–66 klm. ágazik ki a szilágymegyei szárnyvonal a Kraszna mentén; a fővonal pedig tovább megy a Zilah-patak kies völgyében Ökörítő, Szilágymegye-Balla, (Baross minster legújabb meghagyása szerint, megkülönböztetésül más „Balla“ helységek, a mi czélszerű intézkedés is, mert csak Hevesmegyében is van vagy két Balla község, egyik a mátrai, másik a tiszai járásban), Haraklány, Czigányi helységeken át Zilah-ra, melynek egészen közelébe, egyelőre megállapodik egyike: Tuhutum is itt pihent meg seregével, mielőtt Erdély elfoglalására indult).

Mert, mint fentebb is említve vala, a vonal úgy van tervezve és vezetve, hogy jövőre az összeköttetés Deessel — körülbelül Czigányinál — (és valószínűleg Nyírsid, Paptelek, Zsibó, Örmező, Tót-Szinye, Kis-Somkut állomásokon át) valóssággá váljék, mi stratégiai szempontból sem maradhat el. Itt volt a „Limes Dacicus“, (Lásd: a jeles Torma Károly hasonczimű művét, kinek a lángelmű Mommsen is elismeréssel adózik) erre volt II. Rákóczy Ferencz hadi útja is, stb.

A nagykaroly-sarmaság-zilahi fővonal 92 klm. hosszú.

A Sarmaságtól kiágazó szárnyvonal a Krasznavölgyben Szilágymegyei Somlyóig: 16 és fél klm.

E szárnyvonal mutatja legjobban a nehézségekkel összekötött pálya jellegét. Somlyó-Ujlaktól fogva, több helyen már, éles kanyarokban kellett a pályát vezetni, hogy a Kraszna-völgyben maradjon.

Itt fordulnak elő a legkisebb — 250 mt. — sugaraknak megfelelő ívek, míg általában 400–1000 mt. sugarak is használhatók voltak a vonal többi részén.

A pálya lejtviszonyai — csekély kis rész kivételével Zilah és Szilágymegyei Somlyó előtt — a talaj körülményeihez képest, igen kedvezők.

Zilah előtt a vonalrész emelkedése 10 mt. míg a többi vonalrész 6 mt., de jobbára csak 1–2 mt. emelkedés fordul elő.

Egészen véve a pályaszín, Nagy-Károlytól 123 mt., Sarmaságig 167 mt. innen tul Zilahnál 244 mt. és Szilágymegyei Somlyónál 201 mt., a mérjegyig emelkedik a tenger színe felett.

A vonalon az átereszek és hidak igen számosak s tölgyfából szilárdul alkotvák. Több mint 160 ily műtárgy szemlélhető, ezek közt 1: 50 mt., 4: 30–40 mt., 7: 10–30 mt. nyílással.

Az állomások és megálló helyek a következők: Nagy-Károly, Mező-Terem, Ér-Hatvan (jó gabona, híres dohány-termesztő hely, tavaiiban sok csik tenyész), Tasnád-Szántó (nagy kiterjedésű határán sok gabona és jó bor terem), Tasnád, Szakácsi (népes magyar község, jó gabona, jó bor), Ákos (dohány a az ország leghíresebb és legjobb dohányjai közé tartozik), Alsó-Szopor (termékeny határ), Sarmaság (egy domboldalon; dusan termő határa van, melyen koszenet is találtak. Itt szakad a Zilah-patak a Kraszna folyóba), Ökörítő, (a Zilah-patak völgyében, termékeny szántóföldekkel), Szilágymegye-Balla (népes magyar község, szorgalmas nép, bora híres, határában kő és bronzrégiségek találhatók), Haraklány (és Magyar-Goroszól mellett volt a nagy csata Bástia német vezér és Székely Mózes, Erdélyszabadságszerető hű fia között), Czigányi (régén magyar, ma eloláhsodott) és Zilah.

A szárnyvonal: Somlyó-Ujlak [nevezetes itt a reformátusok temploma és különösen tornya, melyről azt tartják, hogy még az Árpád-házi királyok korából való] és Szilágymegyei Somlyó (bus romjai a Kraszna partjain omladozó várának, Somlyai Báthori István erdélyi vajda és utóbb lengyel király nagy alakját idézik emléküinkbe, a ki megverte az oroszokat és tőlük elhódította Liflandot).

Mind ezen állomások böven el van látva a szükséges felépítményekkel s az előre várható forgalomhoz képest van elhelyezve és berendezve. Az épületek csinosak, tetszetősek, a mit lát az ember, izlésre vall.

A szilágysági vasut, a kiválóbb vicinális vasutak közé méltán sorozható, s e czikk elején említett ministeri törvényjavaslat „kimutatása“ szerint alig 4–5 helyi érdekű vasut van a létező 41–46 vicinális vonalok között, mely a szilágyságinál olcsóbban épült.

Harminczkilencz évvel ezelőtt, gróf Széchenyi István, a „Magyar közlekedési ügyekről“ írt művében Szilágymegyei Somlyónak kőutat szánt s különböző számításokat tett a kőutakra nézve. Szathmárnál a kőbányához közelebb 65,734, Nagy-Károlynál, és így a kőbányától távolabb 141,266 ezüst forintot számított egy mértföldre, természetesen nemcsak a törtött mészkövet, faültetést, árkolást, kavicsterítést de a nagy kővekkel való alapozást is ideértve.

E számítás szerint, egy kilometer kőut Szathmárnál 8764 frt 52 kr. Nagy-Károlynál 18,835 frt 45 krba került volna az akkori ezüst pénz szerint. (Ehez kell még számítani a kőut fentartási költségeit, mi annál magasabbra üt ki, minél több löerőt vesz igénybe a kőuti napi forgalom).

Került pedig a szilágysági helyi érdekű vasut 18,340 frtba kilométerenként.

Székely József.

Karcolatok.

— Quasi reminiscenciák. —

(J.) Hogy e kettős czím mire vonatkozik, azt bizony nem sok fejtöréssel lehet kitalálni. A vasut megnyitása zaja zsong még most is fülemben és bárha lapunk segédszerkesztője terjedelmes tudósításával

elszedegette orrom előtt a javát, — maradt még annyi resztli, hogy telik egy kevés — karcolatra.

Lám a megyei hivatalos közlönyjelölt „Szilágymegyei“ lapársunk külön tudósítója egészen más-képen fogta fel hirlapírói tiszttét. Leírásában a vasutmegnyitásról a tárgyilagos merevséget tartotta szem előtt, mintha csak a fogorvosi adó bevételeiről lenne szó. De hát mire való is volt az a kedélyeskedéssel vegyes, élénk színekkel ecsetelt részletes tudósítás az én H. S. barátomtól. Mi köze a költői vénának egy olyan prózai dologhoz, mint a vasut megnyitása?

Hiszen ez egészen a — gescheft dolga.

Biz ez nem is volt szép töled szerkesztő barátom! Nem is kapnál te alkalmazást oda át mint hirlapíró. — Az a H. S. Talán Hominem Salvatornak képzeléd magad, átvitt értelmében annak, hogy lapunk reputációját oly igaz lelkesedéssel váltottad meg az — olvasó közönség előtt.

Pedig hát költői fantáziádat lehűthette volna december apó szigorúsága, — régen nem rázta úgy meg bozontos szakállát, csak úgy viharzott ki belőle az orkán, fulasztóvá tette a légkört és féktelen dühében egy másik vésztes elemet, a tüzet is társul kívánt szegődtetni. — Nem sikerült neki és mi kifogtunk rajta, mert nem lehetett volna olyan hófergeteg, mely kioltotta volna szívünkben a — lelkesedés lángját.

Ott álltunk dideregve, szorongva a mi kis indóházunk szűkre mért előcsarnokában tovább egy óránál, én magam a pénztáros szobájába szorultam, előttem egy kis lány vaczogtatta fogát. — Fázik kicsikém? — kérdém tőle. Nem én, hanem a bokréta... trémázott a gyérek, — a kezében tartott óriási bukétára mutatva.

Most értém meg, hogy ő is ünnepi szónoklatra készült.

Előadás, közvacsora és utána táncz, az már mind meg van énekelve lapunk múlt számában, — csak azt jegyzem még meg, hogy a reggeli 8 óráig mulató javithatatlanok egyike nagyon elzékenykedett, midőn a muri végeztével fizetni akarta a költséget és — nem fogadta el senki. Végre kitört keserűségében: „Ecsém, nem szoktam én soha ingyen mulatni“, — és keserűségében bankókat gyurt a czimbalom hurjai közé.

Másnap 8 órakor a küldöttség Zilah felé vette útját, én voltaképpen itt veszem át a referens tiszttét, azonban csak egyes epizodokra szorítkozom, mert a zilahi ünnepség egyáltalában úgy volt rendezve, hogy arról többet, mint a „Szilágymegyei“ tudósítója, egy betűvel is alig írhat valaki.

Hanem az még a chronikához tartozik, hogy Csetnek uramat hiába költöztette vendégszerető házigaárdája Schöenstein Ferencz

— Lekésünk a vonatról bátyám — siessünk.

— Nekem mondd az tőcsém, — nem mennék azok egy tapodtat is tova, míg én ott nem leszek — s nagy uri kényelemmel készült az utra.

Mikorra azonban az indóházhoz értek, ott már rég hült helye volt a vonatnak, — hiába, a vasutasok pontos emberek!

Lóhalálába hajtattott aztán az ujlaki állomásig, hol a küldöttség kiszállva, az építkezést vizsgál-gatta és Csetnek uram szerencsésen feljutott a vonatra.

— Lám, nem megmondtam — szolt önértzetel, — hogy legalább itt mégis bevárnak.

Zilah felé közeledve jó előre bedugaszoltam füleimet vattával, ne hogy az ágyudörgés kárt tegyen benne, — nem volt rá szükség, nem sült ott el egy kőcsi fuska sem.

Az indóházat nagy számú közönség foglalta el, minden szem a közepén álló polgármesterre, Dózsára volt függesztve, ki üdvözlő szónoklatának könnyítésére egyet-kettőt köhintgetett.

A küldöttség tagjai kiszálltak kényelmesen berendezett salon kocsiukból és Gyöngyössy ő méltósága állást foglalt a zilahi polgármesterrel szemben.

Eljenzéssel fogadták — mert hát ez pénzbe nem kerül, — a polgármester szónoklatát, melynek érdekességét az elfogosultság bizonyos mértékben nevelte, — a vendégszeretet érényéről is beszélt a többek között, különös bámulatára az érkező vendégnek hangsúlyozva azt, hogy őket a vendégszeretet mellett a kötelesség érzete vezette a jelen alkalmából.

A két beszéd elhangzása után siettem magamat és nőmet a begyalogolás kényelmetlensége ellen biztosítani és bevágtuk magunkat egy üresen álló kocsiába.

A kocsis szabadkozott előbb, hogy ő gazdáját várja, nem mehet.

— Itt most a vendég a gazda — kiáltám rá oly hangon, mintha én volnék a kormánybiztos. — Hajts!

Ez megindult nagy czammogva, e perczben egy urnő rohan a kocsihoz és leggyorsabban (be nagy meleg is volt) integetve a kocsisnak ijedten kiáltja: „Tódor, Tódor, ez a mi kocsi!“

— Tudom nagysád, — feleltem vissza, — de már megengedi, ha mint Zilah város vendégei igénybe vesszük szíveségét.

És a jó Tódor vágatva hajtott be a Tigrisbe.

Nem láttunk mi sem az indóháznál, sem a városban sehol egy árva lobogót sem, lehet hogy az a felfogás uralkodik a székvárosban, hogy a lobogó csak a követválasztásra való — nem tudom, de annyi bizonyos hogy ez a mai nap Zilah város.

utánna nyujtottam a kezemet egy piros páncónak, hát abban a pillanatban reám rivalt a kegyetlen szívvü ember: „Hohó! Mondd el csak előbb Cornelius Neposból Epaminondást!” Neki is fogtam halálos verejték között, fogvaczogva: „Epaminondas Polimni filius Thebanus; de hoc priusquam scribanus, h-hec. hhec . . . hec“ . . .

Nagy kinok közt, sirva könyörögtem aztán, hogy hagyjon nekem békét, lemondok én a fánkról, bizony Isten nem is szeretem én a fánkot, de hát hogy is szeretném, mikor én soha jobb fánkot nem ettem se otthon, se másutt mint a milyen lencsét a szemináriumban adnak.

*

Hanem aztán nagysokára még is eljött a várva-várt nap; arra ébredtünk fel hogy beköszöntött karácson első napja.

Ez a nap igen magasztos hangulatba hozott mindenkit. Nekünk különösen örömnappal volt az s minden kigondolható módon iparkodtak is velünk annak jelentőségét megértetni. Reggel hajnalban csengették s a házi kápolnába kellett lemennünk szép sorban. Ott egy órai misén át térdeltünk a hideg márványon és végig néztük a csendes misét, a mit Baumgarten főtiszt. kormányzó ur elmondott.

Ezután felkocogtunk a termekbe és egy órai silencium volt engedve csendes, vallásos elmélkedésekre, a melybe úgy elmerültünk, hogy a fröstököt egészen el is felejtettük; a mi igen okos gondolat volt tőlünk, mert arról a konyhában is elfeledkeztek, hogy „oda fenn“ hatvan éves egészséges gyomor apellál az Ur zsámolyához — fröstök miatt.

Fél órai pihenés után újból silenciumra csengették és megjelent a nagy teremben a főt. praefectus ur, a ki két adag bivajtejes kávé és négy vajjas szarvas elköltése után igen emelkedett hangulatban adta tudtunkra, hogy minő jelentőségeltjes a mai nap a kereszténység történetében. Csinos philippikát is tartott; kárhoztatta a világiás gondolkozású és elfajtalant tömeg ama felfogását mintha az ünnep arra volna rendelve hogy ilyenkor nyakig egyék és igyék az ember és vigalomnak adja magát! Példákat hozott fel a szentek életéből és úgy vettük észre igen feldicsért közülök egyet, a ki sohase szokott fröstökölni, még karácson első napján sem. Mi ezen előzményekből már levontuk ama egészséges conclusiót, hogy minő bűn, hát az, ha az ember — mint a főtisztelendő praefectus ur is — karácson első napján két adag bivajtejes kávé és négy vajjas szarvast fogyaszt el reggelire és minő erény, ha éppen semmit se fröstököl mint — mi; így nagyon elbizakodottan kezdtünk tekintgetni egy a falon függő szent képre, mintegy hivalkodván és apellálván reá, hogy no hát ki a legény a gáton: a praefectus ur, avagy mink?

Ezt a főtisztelendő ur (bár két szemüvegen keresztül se látott három lépésnél tovább) észre vette vagy mi; elég az hozzá, hogy kellőképpen megacézolozza szívünket a ductorhoz fordult, ki nyolczadbeli diák volt s ráparancsolt, mikép a szentek életéből tartson felolvasást, — addig is a míg a nagytemplomba misére mehetnénk. Ez igen megpuhítja a hitetlen ifjonczai szíveket.

Erre a ductor harárcsolt, reszelős hangját két köhintéssel éles diskántra hangolta s elkezdte szép hanghordozással felolvasni aquinói szent Tamás történetét, a mi igen szép, érzékeny történet lehet úgy — fröstök után. Mi ugyan keveset hallottunk belőle; de úgy vettük észre a praefectus ur többször emelte zsebkendőjét kövér orcájához, mely alól hármastokát eresztett, a melyről azt tartottuk, hogy az a Tátra Mátra és Fáttra.

Mikor aquinói Szent Tamással készen voltunk a praefectus ur felállott és azt mondta:

— Na ez nagyon szép volt; de még ennél is sokkal szebb az olajba főzött János biográfiája. De nekem dolgom van s nagyon sajnálom, hogy nem hallgathatom végig. De azért csak a ductor olvassa fel azt is. Oh én nem akarom az ifjúságot az ilyen élvezettől csupán magamért megfosztani. Az önzés sohase volt természetem.

Azzal kegyesen kicsoszogott a teremből, kezeivel áldást intve felénk. Az ajtóban szokása volt a kegyes férfinak néhány percig csendesen meglapulva állani s addig a ductor igen szép hanghordozással olvasott tovább; de mikor a papucs az ambitus végén csoszszant meg, egy borzas ficzkó keservesen sohajtott fel:

— Csak már jönné Schütz!

Erre a ductor is lecsapta a könyvet s egy pillanat alatt minden ablak tele volt elkényszeredetten savanyu pofákkal és minden szem, száj, fül, orr csak fülelt, bámult, tátongott és sohajtott: „mikor jön már Schütz!”

*

Ki volt ez a Schütz?

Oh egy jeles, nagy férfiú, a ki alatt ropogott a lépcsőzet, mikor harmadfél mázsás termetét szuszogva emelte fel hozzánk, a kinek megjelenése új életet öntött belénk, a kiért rajongtunk, a ki álmainkban is gyakorta megjelent hóna alatt roppant nagy táskával; rideg, egykedvű arcával, a mely csodálatosan

közönyös módra tudta kiejteni azt a pár szót, a mi bennünket újja teremtett, irigyeltté, ünnevelt maece-nássá tudott átalakítani:

— Tessék egy szállító levél! Tessék egy utalvány!

Képzeltetni hát a riadalmat, a mikor a kapualján egyszerre csak egy (a fent tisztelt férfiúval azonos) izmos, vörös férfiú jelent meg, csakugy görnyedve a szállító levelek sulya alatt. Az ajtó egyszerre ostromállapotba jutott; dolgozott minden kar és láb, döngött minden hát és oldalborda s olyan rivalgás támadt mint mikor egy zulukaffer csapat támadásra készül s a lépcsőfokra érkező levélhordó kétségbeesetten állt meg a mint százhuszkar nyult ki feléje ezzel a kérdéssel:

— Hol a szállítólevelem?!

Oh a derék férfiú kétségbeesését, a melyet százhusz karránczígálása és hatvan száj kérő, könyörgő, fenyegető és rimázkodó hangja keltett benne — csak hatvanszor két krajczárnak reménybeli birtoklása tudta annyira ellen sulyozni, hogy közibünk ne üssön azzal a nagy nádbottal, a mit saját könynebbiségére magával cipelt.

Mikor aztán a temérdek szállítólevél és utalvány már mind a maga tulajdonosánál volt, egy pillanat alatt benntermetünk a nagy tanteremben. A ductor ismét a kezibe vette a szent könyvet s mikor a főtisztelendő praefectus ur óvatos csoszogó léptekkel, hallgatóva az ajtóig jutott s azon ájtatos arccal benyitott, éppen az utolsó soroknál járt a felolvasó. A fődő ur megdicsért bennünket s biztosított, hogy az égieknek tetsző, igen kedves munkával töltöttük az időt s egyuttal kiadta az ordret, hogy gyűljünk össze és szép sorrendben menjünk az istenitiszteletre.

*

Ebédután míg a tisztelendő urak az ebédlőben hétfogásból álló igen pompás ebéd mellett ültek, mi azzal a fogással éltünk, hogy a kapust felsaltuk magunkhoz. A derék férfiú ott volt Solferionál és nagy része volt neki a szenvedett vere-ségben. Erre rátartós volt és Benedekről s önmagáról igen sok megkapó történetet tudott elmondani, a melyet rendesen így kezdett: „Én itt állottam, Benedek ott!”

Azalatt míg mi a kapus hőstetteit csodálkozva hallgattuk, a nebulók egyrésze lassanként kiszűkődött a kapun s egy egész sereg csomaggal jöttek vissza, a melyeket óvatosan becsempésztek a dormitoriumba. A kapus egyszer aztán azon vette észre, hogy hallgatói egyenként elsomfordálnak, utóljára csak magára maradt s talán éppen annál a jelenetnél, a mikor Benedeket ötven vértess közül egyedül vágta ki, mi vászon tarisnyákból fehérvári bicsakkal egész sültlibákat, pogácsákat, kürtöskalácsokat vág-tunk ki. Milyen ironiája a sorsnak!

Minden így rakva volt jobbnál-jobb, izletesebbnél izletesebb dolgokkal, a melyeknek leírása még ma is étvágyra hangolna. Nekem a sok hazulról jött mindenfélé között volt még egy irigyelt vala-mim: egy egész doboz sultán flór dohányom. Finom illatos, híg vékony, — akár a sáfrány!

Ebből egy keveset papirongyoltem, a többi elrejtettem; mert a főtisztelendő praefectus ur ilyen elkobzott dohányból táplálkozott legörömes-tebb. Ezt a kis adagot aztán a többi példájára a tanuló-szobában fiókomba dugtam el.

Jött egy pár flaska jó szilágysági bor is. a melyet átvittünk a tanuló-szobába és közösen elfogyasztottuk. Ez aztán igen jó kedvre hangolta a társaságot. Kezdtünk megfelfeledkezni intézeti szigorrról, praefectusról, mindenről s egyszerre csak azt mon-dja egy közülünk:

— Gyujtsunk rá fiuk!

— Mit gondolsz, szól egy másik, hátha a praefectus betoppanna!?

— Eh! Van eszében! Hisz azok most úgy isznak oda lenn, mint egy-egy gödény.

— Aztán egy örszemet állítunk ki az ambitus-ra s az ablakok közül egyet kinyitunk!

— Hurráh! Éljen!

Az indítvány egyhangulag keresztül ment. Az örszemet kiállítottuk. Én kihuztam a fiókot szabad prédára engedve a sultán flórt s kedélyes discursusba mélyedve, olyan füstöt csináltunk, hogy nem lehetett két lépésre látni.

A fludium derekasan dolgozott a bornemissza nebulóknál s olyan adomázás, dévaj kacaj, aranyos jókedv kerekedett a teremben, hogy az örszem is lassanként feladta a posztot s észre sem vettük, hogy az a ki legjobban kaczag, adomázik és füstöl, maga a soros silbak.

Régi dolog hogy nem jó az ördögöt a falra festeni. A mint ott javában anecdotázunk egyszer az a gonosz ötlete támad egyikünknek, hogy azt mondja:

— Na ha az orrszarvu (értsd: a praefectus) ide toppana nagy hirtelen mit csinálnánk fiuk?

Hát ebben a pillanatban mintha csak a mennydörgös ménkü ütne le közénk nagy keneteljesen megszólal a főtisztelendő praefectus ur, közvetlen közről ott mellettünk:

— Kedves fiaim! Gonosz multság az a mit ti elkövettetek.... Melyik számár találta ezt ki közü-letek?

Mindenkinek a torkán akadt a hang s mint csirkék, ha a héja közibük csap, egyszerre szétrel-bent az érdemes publicum. Csak én maradtam ott mint a sóbálványnya változott Lóth a kinyitott fiók-mellett. No meg a praefectus ur.

És vészterhelt felleggel homlokán lépett oda a kinyitott fiókhoz és széles husos tenyerét reá tett az átkozott corpus delictire, a szultán flór kevé-maradékára.

— Kié ez a fiók?

— A — az enyém, nyekeregtem.

Kétségbeejtő lassusággal emelte ki a maradék dohányt a fiókból. Az asztalra tette és kéjesen morzsolgatta kövér ujjai között.

— Hát ez a dohány?

No már annak nem akadt olyan hamar gazda ja; — csak mikor rekedtté kiabálta magát a praefectus ur, szidva az erkölcsileg alásülyedt kort; az emberek rosaságát és a gyermekek elkorcsulását egyenesen a sultán florra vezetvén le, léptem elé nagy jámbor arczczal.

— Kérem alásan főtisztelendő ur nem dohány az?

— Hát mi te Istentől elrugaskodott siheder? Mi? No mi, mi?

Nagyot nyeltem és volt lelkelem hozzá, hogy a legkisebb arczrándulás, vagy nevetési hajlam nélkül vágjam reá:

— Hát — s áfrán!

Erre a mennyi nebuló volt a teremben, mind ki vette a zsebkendőjét s betömte vele a száját; hanem úgy is valami titkos mukkogás, pszihakogás hangzott fel köröskörül, mint valami tragikus jelenetnél a színpadon. De bezzeg elcsendesült az is, a mint a főtisztelendő praefectus ur oda vágott nagy mérgesen az asztal közepébe.

— Mit mondasz te ... te ostor, te ákáczfára való, inperinens pernahajder? Gyere csak elé Sze-pi fiam, te egyedüli, a kiben nekem kedvem telik: mondd meg micsoda ez, dohány vagy sáfrán?

Sze-pi, az elbecézett Sze-pi egy leányos kinézésű, sipogó hangú nagyreményű ifjoncz volt, a ki onnan is kilátszik, hogy mennyire infamis és elvete-mült rossz kölyök volt, hogy a praefectus ur minden rosszasága mellett a legártatlanabb ficzkónak ismerte.

Sze-pi előlépett, felcsippentett a két ujjá közé a dohányból, megmorzsolta, nyalta, falta és szagol-ta s azt mondta az ő igen vékony hangján:

— Kérem ez sáfrán!

— Igen? szolt most már a praefectus ur teljes nyugodtan, mint a ki mindent hajlandó elhinni. No jól van; gyere te másik hájfejű! Aztán sorba mind!

Denique: a hatvan fiú közt a szultán flór egyhangulag sáfránnak lett minősítve. Mikor a legutolsó is megadta a maga votumát, a jámbor praefectus ur szelid nyájassággal kérde:

— Kedves gyermekeim, szeretitek-e ti a sáfránt levelesben?

Dörgő „igen“ volt felelet.

— Nohát akkor én ezt a sáfránt elviszem! — szolt ő tisztelendősege s azzal zsebre vágta az én floromat és szó nélkül ott hagyott minket.

Mikor kilépett az ajtón az egész terem népsége a hasát fogta nevetésben. De annyit elkeltett ismernünk, hogy a praefectus ur igen élces ember: először megkérde szeretjük-e a sáfránt s mikor unisono rá hagyjuk hogy igen, akkor azt mondja: no hát akkor magammal viszem!

Persze még akkor nem tudtuk kiegészíteni a logikai hézagokat. Nem tudtuk megérteni a dolgot s csak attól szurkoltunk, hogy milyen baj lesz ebből akkor, ha majd a tisztelendő ur a sáfránt a maga levesében megizleli! No de csakhamar tustünk ezen az aggodalman is.

Másnap, karácson másodnapján aztán mikor az ebédlőbe szépen lementünk s ki-ki helyet foglalt az asztalnál, s a déli imát a ductor elmondta, a hogy a leveshez akarunk fogni — előttoppant a praefectus ur ajkán jóságos, szelid atyai mosolylyal.

— Kedves fiaim! Most jut eszembe, hogy tegnap töletek elhoztam egy csomó — sáfránt. Ti magatok mondottátok, hogy mennyire szeretitek ezt a nemes fűszert, nehogy azt mondjátok tehát, hogy önző vagyok s a magam számára tartottam vissza: ime, kiosztom köztetek!

Azzal megindult a két asztalnál és sorban, nyájas jóakaró mosolylyal ajkán, minden tányérba belehintett egy-két jó csipetnyit a szultán flór-ból s ő maga segített a kanállal eldörzsölni azt a tányér szélén; volt olyan is a ki megakarta köszönni: ő soha se szokott fűszeres ételt enni, izgatja, stb. Azoknak megmagyarázta a praefectus ur, hogy a sáfrány igen jótékony hatással van a szervezetre, az emésztési processust igen hatásosan mozdítja elő és ahhoz igen jó lesz hozzá szoknia.

Volt arra is gondja, hogy a leves nehogy az asztal alá kerüljön: a vice-praefectus ott állott a terem felső részén és igen nagy figyelemmel kísérte a levesevők multságos grimace-ait. Oh erről ő ma igen sok komikus vonást fog elmondhatni a tanár collegáknak az ebéd alatt.

... NB. Megfogtak bennünket a magunk ke-lepczében és bizony isten sem az előtt, sem az óta nem ettem én olyan levest, mint a milyen az volt, melybe a főtisztelendő praefectus ur, a kit mi közönségesen „orrszarvúnak“ neveztünk, — hintette saját kezüleg azt a sultán flórt, a mit mi sáfránnak keresztelünk el.

Hunyai Sándor.

A „Szilágy-Somlyó“ szépirodalmi melléklete.

Egy pap életéből.

Karácsoni történet.

Szép karácson est volt, — az egész világnak
Üdvösség született; örült is mindenki,
„Békesség a földön s a menny lakójának!“
Millióknak ajka nagy örömmel zengi.
De az egész világkörön,
Nincs sehol oly édes öröm,
Mint ama kicsiny házikóba,
Hol könnyel szemében, mosolylyal ajkán,
Halvány anya, szerető apa
Kis gyermeket csókol, ölelve tartván.
„Ma született dicső, nagy ünnepen, —
A Jézus hozta ezt az örömet!“
Hallá Megváltó, a szülei szeretet,
Ajándokod mint szenteli neked:
Fiut adott az Isten s e nagy napon
Én azt ő neki most visszadom,
S mivel karácson ején született,
Fiamból hát én papot nevelek.

* * *

S ugy lett, az évek sebes folyása
A gyermekből ifjat teremtet,
Bélt a szülők szent fogadása
Fiuk már a cselhoz érkezett.
Utána már a harc, a küzdelem,
Melyben fáradozt, gyűjtőn a tudományt,
Sok drága kincs van szíve s fejében:
Hisz, érez, tud és mint szónok is kivált
És egy ily ifju tudjuk hogy kapós,
Nem is kellett sokáig várnia.
Az első helyen hol üresedés volt,
Megválasztá őt az ekklesiá.
S ki karácson éjjelén született:
Felvette Ur-Jézus keresztet!

* * *

Kis egyház volt hova sorsa vitte,
Nem volt bizony az fényes papság,
De ő -- merem mondani azt hitte,
Fényessé teszi a buzgóság.
Midőn megállott üres lakásában,
— Melynek padlója csak a föld volt —
Önkénytelen sőhajtott fel magában,
„Ez lesz tehát a hely hol megkezdem
Apostoli nemes hivatásom,
Szűk lesz a hely előre is érzem,
Ha lelkesedésem kiaknázom:
Kicsiny a tér, kevés a nép, annál jobb,
Nagyobb sikerrel tudok tenni tőn,
Teremték itt egy új, egy szép világot,
Ugy a miként szívemben alkotám!“
Hogy a ki így szólt, nem Rómának papja
Nem a fény s hatalom eszköze, de
Csak egy szerény református hitszolga,
Ezt talán mondanom sem kellene.

* * *

A munkatér nagyobb volt mint hirtelen,
Egy tekintettel látta az új pap.
A nép kevés volt bár, de miveletlen,
A kortól mindenben messze maradt.
Az iskola előtte oly teher,
Hová robotból küldi gyermekét
S inkább örül ha barmánál hever,
Mintsem nevelje eltompult esztét.
Itt tenni kell és nem csak a templomban, —
A szószebből zengett ifju papunk,
Ott izzadott, munkált az iskolában.
„A gyermek szívben lágy viaszt kapunk“,
Azt hitte, — s munkált. A rest tanító
De nép kedvence — nagy gát volt ugyan,
e ő mindenkiről jót gondolt,
Fáradt, tanított, küzdve untalan.
Hogy verejtéke mily gyümölcsöt termett?!
Egyházában öreg, ifju és gyermek
Így beszéltek méltánylással felőle:
„Bolond, hogy fárad, nem kénytelen véle!“

Majd a mikor már azt gondolhatá,
Hogy a talajt alkalma sá tevé,
Népét arra akarta venni rá,
Hogy iskoláját felépiténé.
Elmondta, hogy mit kíván a törvény,
Hogy a mi eddig jó volt már nem az,
Hogy a műveltség előre törvén,
Tisztábban látszik, mi virág, mi gaz.
Haladjunk hát mi is barátain,
Első lépés legyen az iskola.
A régi kor enyésző romjain
Egy újabb kornak kell fakadnia.
De fájdalom, a szép szónak hatása,
Nem lett a várt, az ugy remélt siker.
„Nincsen pénzünk, nincs semmi újításra,
Maradhatunk mi még a régivel!“
S hiába minden szó, lelkes beszéd,
Meg nem fordítja a nép böles esztét.

Érvén papunkat ez a családás,
Mint a csiga, házába elvonult.
Felhős égen feltűnt egy villanás
S mindenre újra csak sötét borult.
Így hullt le a lelkesedés legelső
Legfényesebb, legtisztább csillaga,
Ki tudja, hogy villan-e még egy elő,
Vagy jó pusztva, kietlen éjszaka?!

Olyan magános, oly elbagyottnak,
Találta a lelkes szegény lakót.
S ugy gondolá, hogy a csalódottnak,
Legbiztosabb menhely lesz a család.
Megnősült hát; nem a vagyont kereste,
Szerető szívet óhajtott s talált
S ugy látszott minden megújult körötte,
Derültebb színben fénylett a világ
Feledni kezdé minden fájdalmait.
Hisz' volt egy szív, melybe kiöntheté;

Ki elsimitva homloka ránczeit,
Édes vigasszal mosolygott felé.
De mint midőn a felhőtlen egekre,
Vihartol hajtvá száll sötét ború,
Keblére ismét új bánat tolul.
Eljött a nap, mikor derék hivi
Bérét -- mert így nevezik, — behordják,
Buzát szoktak papirosan ígérni
S viznek szemétt, gazt, rosta alját.
Eddig eltűrte, mert nem volt senkije,
Valahogy csak mától holnapra élt;
De most, aggasztván családja jövője,
Gondolta: a szeméttől már elég.
Előbb szeliden, majd hogy a nem használt,
Keményebben is utasítá vissza.
No lett panasz, lett zaj, széltere mondták:
Ennek még a pap a bérét megissza!
S mint minden nyáiban kerül egy kolompos,
Itt is akadt egy szájas néprezér,
Ki minden zuglódót összefogdos;
S szól: fizessünk meg a papnak ezért.
És irnak esperesnek, püspöknek.
Elvádolván gonoszul a papot,
Mindent a mit ravaszsággal kilelnek
Elmondanak, reáfognak legott. —
Elmondják hogy csufolta az egyházat,
Hogy, az a korral sehogysem halad,
A kathedrából gorombán lármozott,
S nevezte a népet tudatlannak, —
Ki akarta turni a tanítót
Gáncoskodott annak munkáiban,
Felforgatni akarva minden jót,
Újítgatott volna az egyházban.
Most meg már az Isten adományát
A drágálatos tiszta jó buzát,
szeméttnek mondja s vissza utasítja,
Bár mindenki csak a legjobbat adja.
Felháborítá durva kevélysége
S rosz akarata egész helységünk,
Azért — így irnak — kérésünknek vége:
Ekklesiánkba más — papot kérünk.

* * *

Az esperes ismervén a helyzetet.
A szörnyű panaszt ad acta tette:
Figyelmeztetvén a vád emelőket
Papok iránti kötelességekre.
Am a püspök ki onnan a magasból
Mint a villám, hamar kész sujtani,
Minden vádat szentnek, igaznak gondol,
Mit a hitvány merész benyujtani.
Leiratában szigoron dorgálja
Az elárultat, fenyegetve őt,
Hogy rázudul hatalmának pálezája.
Mely nem kimél s sujt minden vakmerőt:
„Ki nem tudja felfogni hivatását,
Ne rontsa a nép vallásosságát.
Tudtára adja azért komolyan,
Hogy egy papban az alázatosság
Legszebb erény s kibén ez nincs, az olyan,
Jobb ha keres magának más pályát.
Figyelmezteti egyszersmind ez uttal,
Arra a mit mond a szent biblia,
Nem illik toródní anyagiakkal,
Ki a Krisztusnak lett apostola.
Lám Pál, lám Péter s a többi s a többi,
Hogy tudtak munkálni s nélkülözni.
Néki is ez most a legjobb tanácsa.
Ha kevés kenyered, ne vágyj kalácsra.
Az ekklesiával pedig tudatta,
Hogy papjokat rendre utasította.

* * *

De szegény papnak ez nem volt elég,
Új szenvedés várt rája még
Nem sokára azután eljött a
Fényes püspöki visitatio,
Megvizsgálni, hogy az egyházakban
Mi van megróni, dicsérni való.
Papunk, kurátor és néhány egyháztag,
Szintén bevoltak ezíthalva akkor.
A hívó szóra ők is előálltak,
Látni papjokra mint sujt az ostar.
Hogy csillogott a kurátor szeme.
Az egyháztagok hogy mosolygtanak,
Hogy lett megölve egy lény élete!
Hogy görnyedt földig egy szegény alak!
Mért mondanám mi várt rá ottthon?
Hogy nyert vérszemét a gyáva poltron;
Hogy lett még keserűbb az a kenyér,
A mit kapott szenvedve Krisztusér!

Kinek lejárták így becsületét,
A ki lélekben így megölve lett;
A míg kedélyét bánat tépte szét,
Testben is érezte, hogy beteg.
Szegény pap sorsa mindig súlyosabb lett,
Minden nap újabb küzdelmet hozott,
Családja is szaporodott a mellett
Két gyermek már — mily boldogság az ott,
Hol a szülőre sok édes reménység,
Int a jövőből, gyermekére nézve;
Mily fájó ott, hol csak a keserűség,
Könye csordul ki gyermekére nézve.
A paizsos szegénység beköszöntött,
S bár maga fogta az eke szarvát,
Munkájára annyi áldás ha ömlött,
Hogy azzal elűzte a ma gondját;
Ha jött a holnap, már újra üres volt,
Új munkára várt a kenyérkosár;
Pedig szegény pap arczán egy piros folt,
Jelzé, hogy nem sokáig bírja már.
Az a piros folt ha néha kigyuladt,
A tüz, mely lázas szemében égett,
Megvilágított egy gyötrelmes multat,
Mutatott egy komor sötét véget.
S a végorákkal közelebb volt mint hivé,
A feszült hurnak szakadni kellett,
Test s lelki baj gyűlvén egytűvé,
Nem birta többé a nehéz terhet.

Beteg lett, — és midőn érzé, hogy ágyát
Nem hagyhatja el, — tudta hogy meghal;
De nem sajnálta elhunyo világát,
Magáért nem szállt ajkáról sohaj.
Nem önmagát sajnálta, — de a kik ott
Zokogtak jajjal betegágya mellett,
Nője, kit a sors egykor rája bizott
S az a két árva tehetetlen gyermek.
Szólni sem tudott, nem jött ajakára,
Egy ige sem, vigasznak egy szava,
Csak nézett, nézett a nagy éjszakába,
Melynek lassan, borult rá fátyola.
És a mit látott, nem enyhítette meg,
Halál kinjának nagy gyötrelmeit,
Hunyó lelkéből egy fényes tekintet,
Feltépte a jövő rejtélyeit:
Ott látta, hogy koldulva, sirva mint megy,
Szegény özvegy s a két árva gyermek!
Nem látott többet . . . bezárult utána,
A kin, nyomornak földi ajtaja.
Nem ébredett a felszakadt sírásra,
Nem ébreszté nő s gyermek jajszava,
Meghalt, kivitték, el is temették,
Miert beszélnek róla többet még?!

Mit várhattok még? Elbeszéljem-e.
Mi lett sorsa az árva családnak?!

Tollam epébe mártva kellene,
Leírni azt, a mik rája vártak.
Azt a kegyelem félét, melyet
Csufaságból neveznek keg életnek,
Ílyet nem kap más, ílyent csak az illet,
Kit pap árvának, özvegynek neveznek.

Nincs, nincs segély, mely rájuk hintené,
A vigasznak enyhítő balzsamát,
Mindenki lel enyhet és nyugalmat,
Csak egynek nincs, az árva papcsalád.
Ti a magasban fényes nagy urak,
Kiknek kezéhez gyűjtünk ezreket,
Hagyját k el a tétlen nyugalmat,
Mozduljon meg már hideg szívetek!

* * *

Eljött az inség, özvegy és árvák.
A nagyvilágban elzüllöttek.
Az országot tán koldulva járják,
Találkozhatol itt, vagy ott velek.
Ha egy gyászos nő ajtótát benyitja,
Kézen vezetve két kis gyermekét,
Ne várd, hogy sorsát búsan elzokorja,
Ismerd meg őt s adj neki, adj segélyt!

* * *

Kérded, hogy hívták, kiről beszéltem,
Ki az a püspök, melyik ekklesiá.
Ne kérd tovább, gondold csak, hogy meséltem:
Nem egyéb ez, csak fotográfia.

Sarányi Gyula.

Egy karácsonnapi leves.

— Karcz —

Az *i seminárium falai között tizenkét eszten-
dővel ezelőtt édes ábrándok és kecsegtető remények
varázsa alatt vártuk a közelgő szent karácsoni ün-
nepeket. Ezek az álmok és ábrándok azonban nem
támasztottak semmi bünös érzelmeket bennünk. Nem
holmi göndör szöke, avagy barna fűrtű csillogó szemű,
cédrus termetű stb.-eféle poéta uraknak való mi-
haszna dolgok körül forogtak azok. Oh nem! Sok-
kal józanabb ifjuság voltunk mi!

Igy például a domitoriumban szomszédságomban
alvó Zilah Gyula barátomnak (a ki azóta annyira
elfajtanodott, hogy holmi Romeók, Grengoírok,
Tankrédek, János apostolok, Polillák és Ferdinándok
megtestesítésében fáradozik) akkor tájban jól emlék-
szem, — minden vágya abból állott, hogy egy olyan
hosszu kolbászt küldjenek neki hazuról erre a szent
napra, hogy hétszer fonhassa át vele a derekát; egy
olyan fehér kenyeret, hogy mikor szelni akar belőle,
ne legyen elég hosszu a karja arra a célra, hogy
átölelhesse. Jó magam pedig, a ki most néha rim-
ben is nyekergek és vidéki tarlott tarlóju szellemi
hajtsárrá szegődtem; majd pedig novellákkal gyöt-
röm az olvasó közönséget agyon; (A mult évben is
megsarcsoztál egy infámis kötettel egy forintig!
Olvasó.) — mondom akkor tájban minden áldott
este azzal hajtottam a fejemet nyugalomra: „Jaj ha
én annak a kolbásznak a végét, a mit Gyula bará-
tom hétszer a derekára akar tekerni — a számba
vehetném, hogy meghengergetném vele Hámm!“
Éjszakánként álmomban minden elképzelhető variati-
okban kísértettek aztán jobbnál jobb dolgok. A stu-
caturról hosszu kolbász lógott le, a mit ahogy se
tudtam elérni se kézzel, se szájjal. Az ágyam fáján
egy hazulról jól ismert tyúk (a gatyás Csece) ott
rimánkodott megsülve, petrezselyemmel a szájában,
hogyha Istent ismerék, egyem meg, mert ha meg
nem eszem ő nem éli azt tul. Majd a latin professor
jelent meg, kezében egy nagy tállal, a melyen mo-
solygó, bolondosan jó kedvű fánkok kinálkoztak:
„Egyél meg már, egyél meg már. Engem, engem!
Engem egyél meg!“ Feltudtam fogni a szegény víg
ficzkók fatális helyzetét: milyen szörnyű sorsuk is
lehet egy latinprofessor szikár kezei közt; aztán
meg pompás illatuk ugy csiklandozták orr idegeimet.
Mikor aztán a professor ur félre fordítá fejét, lopva

sára nézve is fontosabb volt, mint a tavaly megejtett — követválasztás napja.

*

A Tigris Szállóban már nagyban surolták az eszzeugot mikorra oda értünk, de a feleségemet a részünkre kijelölt szállásra kellett expedíálnom, mert hát asszony népnek nem volt ott helye; Shvarcz Ármin rendelte az ebédet a küldöttség részére és a menu kifogástalan volt, míg ellenben a kiszolgálás sok kívánni valót hagyott hátra, elannyira, hogy például a királyi tanfelügyelő kénytelen volt a pulyka pecsenyét zeller salátával és a dobos tortát — egy lányérből megenni.

*

Az asztal felső részén be volt osztva ki hol foglaljon helyet, részéről nem számítottam ilyen kitüntetésre, és az alsó végre huzódtam, hol a teritékek mellett nem volt névjegy, oda szölok Székely József budapesti hírlapírónak: bátyám, üljünk ide egymás mellé, mert ugy látom, hogy itt a *néptelen hősök* fognak ülni. De alig foglaltam helyet, midőn Gerzon főmérnök, keresve engem, torkaszakadtából kiállta — J. . . . főjegyző, tessék, — itt a hely! Én váltig szabadkozom, hogy nem vagyok már főjegyző, de ő csak a mellett maradt és eként bitortoltam akaratlanul a főjegyzői címet. Talán csak nem átka ennek a hivatalnak, hogy azt *bitorolák*.

*

A felköszöntők sorrendje a következő volt: Kerekes tanfelügyelő Baross miniszterért, Dózsa polgármester Gyöngyössyért, Dombi Károly Ivánka Imréért, Ivánka Imre mint főfuvaros, az ő közgeiért, a kocsisokért, kiket Zilah város jóindulatába ajánlott melegen. Kerekes Schvarcz Árminért, Gyöngyössi Zilah városszáért, Dózsa polgármester a főispánért, Dombi Károly Lőrinczy képviselőért, Kerekes Gencsy Sándor polgármesterért, Gencsy Maléter Zoltánért, Molnár a honvédségért és annak képviselőjeért, Kározy őrnagyért, Józsa Oszkár Kerekes tanfelügyelőért, Petri Mór Székely Józsefért, mint hírlapíróért, — ez utóbbi egy kiváló szép beszéddel Schvarcz Ármin-t köszönté fel és mindazokat, kik előharczosai a civilisationak, — és azután tovább *ad infinitum*.

*

Érdekes volt, hogy egyike a legjobb szónokoknak a nyakába kötött salvétával állott fel beszélni és nyugodtan folytatta dictióját végiglen, — oda is sugott nekem a tanfelügyelő, hogy ezt már ne feledjem ki a tudósításból és emlékezzem meg az álkendő szónokról. — Ime, megtettem.

*

A bankett különben kitünően sikerült, csak két dolgot sajnáltunk; egyik az, hogy megyénk köztisztetben álló derék alispánja gyöngélkedő egészsége miatt nem vehetett abban részt, és azt, hogy Ivánka ő méltóságát a kötelesség oly gyorsan elszólitotta a vig társaságból, még a bankett befejezte előtt kénytelen volt utra kelni, a zilahi polgármester el is látta utra valónak egy — tele marok almával.

*

Jóizü volt Ivánka Imre ő mlga. megjegyzése az ottani cigányok játékára, Meyerber „Proféta“ operáját nyaggetták, mire kedves humorral jegyezte meg, hogy ez a nóta melancholicussá teszi a hallgatót, ugyanis akkor egy kevés időre megszűnt a *tőzlok áradatja*.

*

A bankett után diszalvást rendeztem magamban szálláson, hogy erőt gyűjtsék a thea estélyre. Hét órákor vonultam fel a városháza tágas helyiségébe, hol az estélyt rendező zilahi nőegylet tagjai által a legszívélyesebb fogadtatásban részesülünk, — kár, hogy a másnapra tervezett bál előkészületei miatt nem nagyon sokan vettek részt a különben csinosan sikerült estélyen, de a kik ott voltak, azok teljesen élvezhették a zilahi nők meleg vendégszeretetét, mert nem csak hogy fizetséget nem fogadtak el senkitől, hanem mindenből a legjobbat válogatták ki az idegenek számára, — egyedül Schvarcz Ármin urnak volt kifogása a Kaviár ellen, erősen állítván, hogy azt még a mult évről tartogatta a kereskedő, és ma leszállított áron akart azon tulajdni. Ilyen csekély hiba bizony megesisik másutt is.

*

Egyike a vendéglátó urnőnek egy paksaméta süteménnyel kedveskedett feleségemnek és nagy igyekezettel keresett gombostűt, hogy a papir csücskét összetűzze, — én szolgálatkészen veszem elő tárczámat, hogy abból néhány tüfélért kiszedjek, mire mélatlantankodva s kezének elutasító mozdulatával szól hozzám: „Kérem, pénzt semmi esetre sem fogadunk el.“ — „Végtelen sajnálom Nagysád!“ — feleltem udvariasan és a tárczát visszacsuszattam zsebembe. Meg volt mentve a — *jóakarati*.

*

Egy mellékszobában pedig folyt a javabeli ferbli, a tizesek, ötvenesek gyorsan váltottak gazdát, egyike a játszóknak czigarettet sodort, épen mikor herausoltak, nem volt ideje zsebbe nyulni, h o z o m l — kiáltja oda a társaságnak, mire tréfásan jegyzé meg valaki, hogy hozomra csak Somlyón szoktak játszani.

— Igaz, jegyzé meg S. . . . barátunk, — csak hogy nálunk Somlyón is csak egy ember játszott hozomra — az is vidéki. Nem tudom, kit érthetett alatta.

*

Reggel holmi szükségleti cikkek bevásárlása végett a városházánál levő egyik boltba tévedtem, épen akkor, midőn egy városi drabant négy üveg champagneival állított be.

— Hát mi a János, ismét visszakerültek az üvegek?

— Vissza biz azok instálom, — nem kellett azoknak az uraknak, mert derága.

Notandum, a négy üveg kopott vignettájú surrogat champagnei egész éjszaka ott diszelgett egy főasztalon — *senki által sem méltatva*.

Másnap déli 11 órákor kocsik hosszú sora robogott ki az indóházhoz, kiszálitva a távozó vendégeket, — bucsuzatára nem láttuk eljönni a zilahi polgármestert, és így Gencsy Sándor Sz. Somlyó város polgármestere állott elő Gyöngyössi ő méltósága elébe, és köszönetet mondva magas vendégeinknek a megjelenésért, Zilah város nevében elbucsuzott a küldöttségtől, — azonban Kerekes kir. tanfelügyelő vette át a szót, hoszasabb beszédet intézve a küldöttséghez, melyre Gyöngyössi ő mlga felelt röviden.

Aztán bezárultak mögöttünk a salon kocsai ajtai, és ezzel befejezést nyert a zilahi ünnepélyesség.

*

Hoszadalmas volna leírni az utazás élményeit Zilahtól Nagy-Károlyig, csak még azt jegyzem meg, hogy Sarmaságon a Zilahra utazó nagy-károlyi küldöttséggel találkoztunk élén Suszterics nagy-károlyi polgármesterrel, — Kerekes tanfelügyelő üdvözlé őket az indóháznál, és Suszterics viszont üdvözlete után Zilahra, a küldöttség tagjai pedig — s velök jó magam is — Károlyba robogtunk.

A salon kocsiba aztán pazarul terítették fel déli ebédre, melyre a legfinomabb Champagner gyöngyöző nedvét élveztük, és valódi Bock szivarok füstjével tettük illatossá a légkört, — egyet haza is hoztam mutatól, — feleségem a szivar ezüst burkolatát látva — kemény pomádénak nézte.

*

Károlyba vettem magam is bucsut Gyöngyössi ő méltóságától és a társaság többi tagjaitól, kik a legnagyobb szívélyességgel emlegették folyton Sz. Somlyó város részéről tapasztalt lelkes fogadtatásukat, és üdvözölték városunk szép hölgyeit. Ime! E helyen tolmácsolom azt, kérem vegyék tudomásul.

*

Törődten, fáradtan kerültem haza negyednap, a nagykárolyiaknak fogadtatásáról és a más napi banquettről nem referálhatok, mert csak hallomásból tudok felőle egyet-mást, — de egyet még is megemlítek, azt, hogy egy jó humoru zilahi polgár felköszönté a terembe összekerült három polgármestert, a nagy-károlyit, zilahit és sz. somlyóit, és ezt az eseményt a három császár találkozójához hasonlítá, csak azt nem akarta specificálni, hogy hát melyik polgármester melyik császár személyének felel meg, mert egyiket sem akarta megsérteni, hogy a muszka czárhoz hasonlitsa

*

Es most grácia fejmennek t. olvasó közönség, a miért tul mentem a határon és talán hosszadalmassá is váltam. De hát ilyen emlékezetes nap aligha lesz bejegyezve városunk évkönyvébe, mint a *vasutmegnyitás na ja*.

*

Viszontlátásra a — jövő évben!

Különfélék.

* **A „Szilágy-Somlyó“ mellékletének tartalma:** „Egy pap életéből.“ (Karácsoni történet.) Surányi Gyulától. „Egy karácsonnap leve.“ (Karcz.) Hamvai Sándortól. A melléklet, mint az alkalmi művekből is látszik, lapunk karácsoni számához lett volna csatolandó; de a közbe jött ünnepélyesség miatt nem készülhettünk el idejében azzal s így utólag hozzuk helyre a mulasztást.

* **A helybeli** rom. kath. plébániai templomban ő szentsége a pápa jubileuma alkalmából szombaton délután hűlaadó isteni tisztelet lesz; ő esztendő estején szintén, a mely alkalommal főtiszteltendő Csák Alajos gimnáziumi igazgató-tanár, lapunk munkatársa tart ünnepi szent beszédet.

* **Eljegyzés.** Folyó hó 26-án déli 12 órákor szép ünnepély folyt le Sz. Nagyfaluban Nagy Ferencz ur házánál. Ekkor ünnepelte ugyanis dr. Böckel Béla, nagyfalusi körorvos barátunk eljegyzését, a házigazda kedves, szende, szelid és szép leányával, Irma kisasszonnyal. Az eljegyzést dus lakoma követte, a mely pohárköszöntőkben sem volt szegény s amelyek egytől-egyig az ifju pár leendő boldogságának óhajtatásától voltak sugalmazva. Mi is a legnagyobb örömmel üdvözljük az ifju párt s kívánunk nekik sok-sok megérdemelt boldogságot!

* **A budapesti** orsz. gazdasági egylet évenként szokott az iskolai takarékpénztárakat kezelő tanítók közt egy 100 és több 25 ftros jutalmat kiosorolni. Az idei jutalmazottak közt 25 ftros nyereménynyel áll Páskuj Anna kisasszony, községi iskolánk szorgalmas tanítónője is. Gratulálunk!

* **A Juhász-féle** vendéglő, mely a város tulajonát képezi, csak nem talál haszonbérllőre. Mint tudjuk, 1200 frtra megy az évi kiadás, a mi a haszonbérllőt terheli s ezt a nagy regálebér mellett drágálják. Karácson másodnapján is meg lett — most másodsor — kísértve az árverés, de siker nélkül. Koczkáztatott vállalatnak tartják a drága haszonbérlet mellett a városi vendéglő bérbe vételét. De a város nem tágit s mint hírlík, ha bérll nem kerül maga fogja kezelteni a vendéglőt.

* **Hála és köszönet.** Méltóságos báró Bánffy Györgyné sz. Bethlen Margit grófnő kegyes volt a sz. nagyfalusi szegények számára karácsoni ajándéknul kiosztás végett 50 ftrot kezeimhez juttatni. — Alóllirt a hozám küldött összegből 11 szegény iskolás gyermeket lábbelivel láttam el s ugy ezeket mint a még megmaradt 28 ftrot, az egyházi és községi előjáróság jelenlétében a legelhagyatottabb özvegyek és dologtehetetlen nyomorult öregek közt osztottam ki, kik a hála könnyeivel köszönték a kegyes grófnőnek jóságát s kívántak áldást életére. — Kötelességemnek tartom a nyilvánosság terén én is a segélyzettek nevében halás köszönetemnek kifejezést adni. Surányi Gyula sz. nagyfalusi ref. lelkész.

* **Az első fillérestély,** a helybeli jótékony nőegylet javára f. hó 26-án, karácson másodnapján tartott,

a színház helyiségében, a rendesnél jóval nagyobb belépti-díj mellett. Ez azonban nem volt akadály arra, hogy a közönség tömegesen meg ne jelenjen a kedélyes estélyen, mely egy vígjátékkal kezdődött, („A vároteremben“) melyben Vischán Elek ur és Nagy Erzsike kisasszony szerepeltek, mindketten annyi szeretetreméltósággal és elevenséggel, hogy a közönséget a legjobb hangulat árasztotta el. Ezután Bund Matild kisasszony énekelt pár népdalt kellemes, erőteljes hanggal, annyi melegséggel és annyi bájjal, hogy alig gondolta valaki a nézőterén, hogy a kisasszony párorával azelőtt még betegen feküdt otthon és csupán a jótékony czél iránt s rábeszélésnek engedve lépett ma lámpák elé. Posner Sándor ur zenekar kíséret mellett néhány népdalt hegedült, melyekkel igazi bravourt aratott s mindnyájunkat arról győzött meg, hogy tavaly óta sokat haladt. Egyik kiváló pontja volt az estélynek a Józsa Anna kisasszony szavalata. A kisasszony egy esinos balladát szavalt el (előttünk ismeretlen szerzőtől, Ethen Gyulától) oly melegséggel és mély érzéssel, hangszínezésében valóságos művészi tökélylyel, hogy a felzúgó tapsokat igazán kiérdemelte. — A zenekar működése is díszeset érdemel. — Szóval az estély szemlemi része bármily igényeket kielégített volna. Ami az estély egyéb oldalát illeti: kedélyesség és jókedv uralkodott s tartotta össze a tánczoló és poharozó társaságot reggelig. Az anyagi haszon: gondoljuk felül van a 100 frton. Csak egyet még uraim és hölgyeim! A fillérestély 40 kr. belépti-díj mellett nem fog mindig ily fényesen sikerülni s azon intenióból indulva ki, hogy jobb a sürü garas a ritka forintnál maradjunk csak meg a 20 kr. belépti díjnál. Elég az annak a közönségnek, a mely maga küld étel és italneműt is és azt az estélyen ufolag pénzen veszi meg. A fillérestély ilyen formán 40 kr. belépti-díj mellett — fából vas-karika. San(s)D'or.

* **Ez is hymen.** Krasznán a napokban vezette oltarhoz Keller János egy izralita pap özvegyét. Ebben eddig nincs semmi. Csakhogy a völégény vállait ma holnap 80 év nyomja és 40 unoka édesítette eddig napjait s majd nem annyi szép — és dedunoka. A menyasszony azonban alig 50 éves. Gratulálunk e „szerelmi frigyhez!“

* **Évi bérletjegyek.** A magyar államvasutak vonalaira érvényes évi bérletjegyek kiadása már megkezdődött. Mikor azokat, a kik ily jegyeket akarnak váltani, figyelmeztetjük e körülményre, fölemlítjük, hogy a közlekedési minisztérium új intézkedése folytán bérletjegyeket a jövő évtől kezdve csakis egy egész évre adnak ki és nem félévre, negyedévre és egy hónapra is. Így tehát igen helyesen tetszik az illetők, ha az évi bérletjegyet már most megrendelik, mert ha később eszközlik is a megrendelést, az egész évre szóló díjat ki kell fizetniök.

CSARNOK.

A kis árva regéje.

— Karácsoni regé. —

Milyen régóta születik meg minden évben a Megváltó. Oh, mint örültem neki hajdan, mégsem hozott beteljesült vágyakat soha, hanem megújult mindannyiszor az a csalfa remény.

Kegyetlen voltál hozzám végzet, hazudtál . . . mindig csak hazudtál . . .

Emlékszem . . . egy kis szobácska volt lakásom. Odakünn csikorgó hideg, benn fűtetlen szobám. Vékony, avult kabátomat dideregve huztam összebb magamon és szavaltam Romeót, Don Caesart, ugy, hogy arcomról minden szívet, lelket fagyasztó tra-godia lesirt.

Emlékszel-e? Akkor benyitád szobám ajtaját: remény! Csábos arcczal ígértél akkor jobb, boldogabb jövőt . . .

Hazudtál! Mindig hazudtál! . . .

A karácsonest alkonya kis szobámban üdvözölt s derengve játszadozott mindinkább élénkitve a kályha tüzének vigan lobogó sugárait, mely fénynyel övezve, eleveníteni akarta azt a kis fényképcsoportozatot ott a falon, kik közül jóságos tekintettel nézett fiára az anya.

Elmerengve hajtám forró fejemet kezeim közé; most az egyszer nem a jövő, hanem az elmúlt év jutott eszembe, mely egy pár nap mulva örökre bucsut int felénk s nem tér vissza többé soha. A mult hold satyrikus mosolylyal lebbent el felettem, sivitá újra felém, hogy csak várj, csak várj . . . majd a jövő évre.

Megborzadva a magánytól, köpenyembe burkolám magam s mint egy üldözött rohantam ki az utcára, mintha keresni s látni akarnám, ha vajjon csak én vagyok-e így elhagyatva, elfeledve már egyedül? Körülsétáltam a piacot, sok ismerőst és ismeretlent látva, kik egymásnak adták a boltajtók kilincseit. Mindenkinek van egy szeretett lénye, kit ma meglepetésben, örömben óhajt részesíteni, vagy viszonozza az azok által nyújtott figyelmet.

Találkoztam a rang, vagyon és a pénz aristokratákkal, a nyomor demokratájával. Vihogó cseléd nép, nyalka, kifent bajuszu katonával, bámuló gyermekhaddal — — — sjött közönnyel arczán a rideg önző.

Kezdtém elmélkedni a világ s az emberek fellett — bő tápot nyújt erre a karácsonest.

